

Yasak İlmin Kitabı

Esrarname I

Roman

Ayfer Kafkas

ESRARNAME
Yasak İlimin Kitabı
Ayfer Kafkas

TİMAŞ YAYINLARI | 2459
Roman Dizisi | 15

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Emine Eroğlu

PROJE EDITÖRÜ
Seval Akbiyık

EDİTÖR
Ayşe Tuba Ayman

Kapakta kullanılan resim, Erol Akyavaş'ın
"Sonsuzluğu Ararken Adı Unutulan Put" isimli tablosudur.

KAPAK TASARIMI
Ravza Kızıltuğ

1. BASKI
Şubat 2011, İstanbul

ISBN
978-605-114-369-9

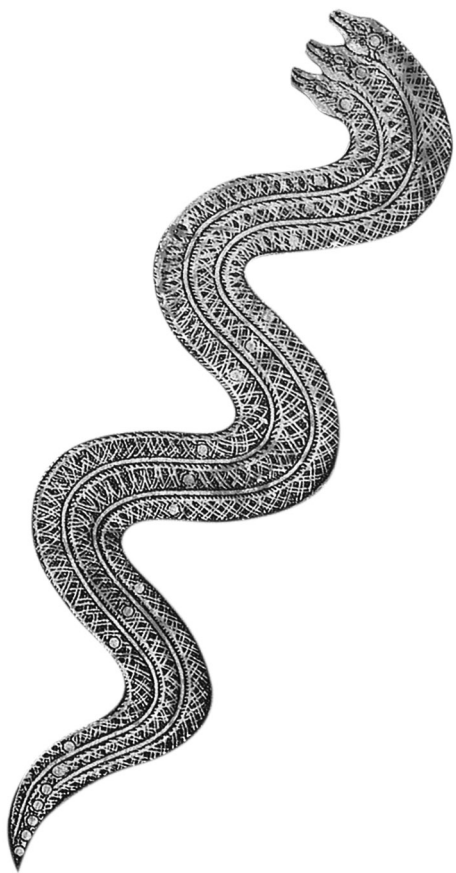
TİMAŞ YAYINLARI
Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No: 5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24 Faks: (0212) 512 40 00
P.K. 50 Sirkeci / İstanbul

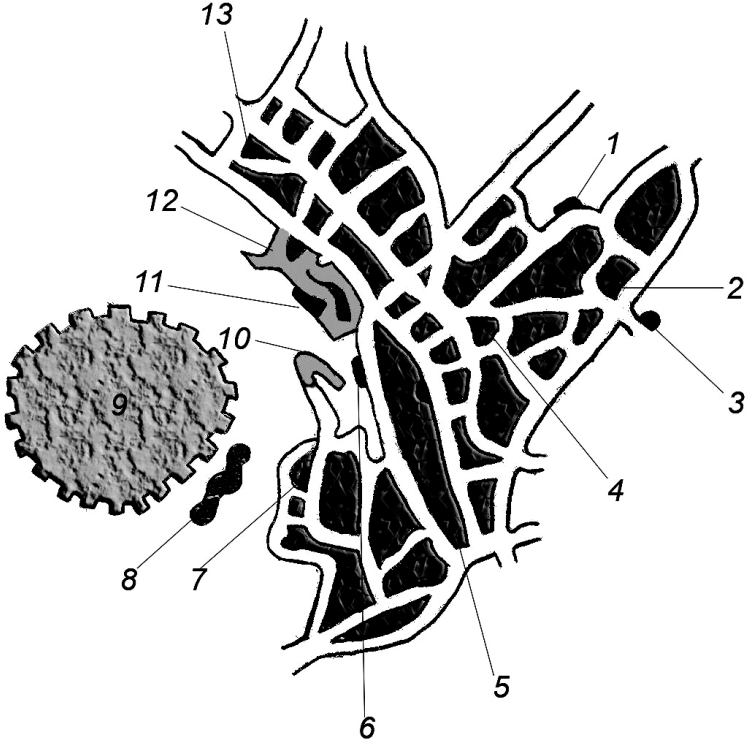
timas.com.tr
timas@timas.com.tr
facebook.com/timasyayingrubu
twitter.com/timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 12364

BASKI VE CİLT
Sistem Matbaacılık
Yılanlı Ayazma Sok. No: 8
Davutpaşa-Topkapı/İstanbul
Telefon: (0212) 482 11 01

YAYIN HAKLARI
© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak
Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

1. Ali Paşa Konağı	8. Halid Bey'in define aradığı yer
2. Sarı Konak	9. Hisar Kalesi
3. Balıklı Hamamı	10. Sırlıbayırı
4. Saadettin Camii	11. Bedesten
5. Sümbüll Medresesi	12. Samanpazarı
6. Külliye	13. Tellak Hamdi'nin evi
7. Muntazar'ın İlk evi	

BİRİNCİ BÖLÜM

*“Bildiklerin, gördüklerinden ibaret ama her şeyi görüyor musun?
İşte sana görmediklerini vaat ediyorum, iyice düşün, istiyor musun...”*

Meşe Ağacının Kabuğundan Doğan
Peri, Esrarname, III. Bab, 18. Mesel

Sancak beyimiz çok yaşasın, kadımızın adaleti Devlet-i
Osmani'ye nam salsın! Cenab-ı Hak, bin elli senesi muhar-
reminin aşuresinde,

*“Ey Oğul!
Âdem yoksul olur,
Besmelesiz taam yer ise.
Sakın avradına deme,
Eğer sırrın var ise.
Abdestsiz yemek yeme.
Esvabının söküğünü üstünde dikme.
İyi adını keme takma.
Keme yoldaş olma.
Sen yürü ileri,
Gözüm! Kalma geri,”*

diyerek evladına nasihat eyleyen Sultan Dördüncü Murad'ın Kuyumcubaşısı Derviş Mehmed Zillî Efendi'nin mekânını cennet eylesin. Konstantiniye'ye Germiyan'dan¹ gelme babasının nasihatini kulağını iyice açıp dinleyen Hafız Mehmed Zillî Evliya'nın² da ruhu şad olsun.

Adına Germiyan derler bu memleket sıcak sularıyla meşhur, karakaşlı kızlarıyla mağrur ve ulemasıyla makbul idi. Suyundan içen bülbül olur, teganni eder iken dinleyeni mest eylerdi. Kırk sene hatırlı kahveler mangallarda pişirilir, fağfurî fincanlarda ikram edilirdi. Germiyanlı hanımlar meşk nağmeleriyle fal bakarken, beyler hasbihâl edip nargile tütürürlerdi.

Germiyan'ın konakları ise, sırtlarını yasladıkları Acem Dağı gibi haşmetliydi. Evvela kapılarının üstünde geniş saçaklar vardı; hani yağmur yağar da gelen geçen ıslanırsa sığınsın, daha fazla ıslanmasın diye. Koca kapılara ise hiç kilit vurulmazdı, olur da yağmurdan ıslanan çok üşürse, içeriye buyursun, sıcacık bir kahve içsin diye. Kem niyetli kimse geçmezdi kapıdan. Eşkiyası namusuyla yol keser, kimsenin hanesine dadanmazdı.

Germiyan'da ahali gündüzleri işine koşar, akşamları ise eşine dostuna kucak açardı. Camiyi mabed belleyenle kiliseye giden, aynı sofrada yemek yer, aynı musikiyle içlenip aynı cezvede pişen kahveyi içerdi. Komşusu siftah etmeden kendisine müşteri gelen esnaf, müşteriye komşusuna yollardı. Kimse kimsenin ekmeğine göz dikmez, bozgunculuk edecek olana haddi bildirilirdi.

Hafız Mehmed Zillî Evliya, nam-ı diğer Evliya Çelebi, seyahat için gördüğü rüya vesilesiyle Resulullah'tan dua, babasından nasihat vesilesiyle icazet aldıktan ve kırk sene müddetle Devlet-i Osmanî'yi dolaşıp Seyahatnamesini te'lif eyledikten tam yüz

1 Kütahya.

2 Evliya Çelebi.

yetmiş sene sonra, Germiyan Sancağı denen bu mamur vilayette, eşi menendi görülmemiş tılsımlar peyda oldu. Evveliyatlarında şahit olmadıklarını müşahede edenler ağızlarını açıp bakakaldı. Tılsımı kullanan zat garibana yardım etse de, ulemadan “ettiği amel caizdir” fetvasını alamadı. Ulema kâfir dedi, avam cengâver... Cuma hutbelerinde;

*“Zorba elinde teslim etsen de canı,
Ancak iman kurtarır paçanı.
Aman dileme efsuncudan,
Şeytan gelip söndürür bacanı”*

diye bas bas bağırılrsa da, hırsızın uğursuzun tepesine bineni kimse düşman bellemedi. İşte Germiyan, hüviyetini bilmediği, in mi yoksa cin mi diye hiç düşünmediği bu yiğit ile böylece muarefe eyledi. Yetmiş burçlu Hisar Kalesi dahi Germiyan'ı, bu yiğit kadar iyi muhafaza eyleyemedi.

“(Ey Muhammed!) De ki: Bana cinlerden bir topluluğun (Kur’an’ı) dinleyip şöyle dedikleri vahyedildi: ‘Şüphesiz biz doğruya ileten hayranlık verici bir Kur’an dinledik de ona inandık. Artık Rab-bimize hiç kimseyi asla ortak koşmayacağız.’” (Cin, 1-2)

Hasır kaplı zemin, dergâhın altında fokurdayan kazanlar varmış gibi titredi. Şeyhin gözleri hâlâ kapalıydı. Yalnızca belli belirsiz kıpırdanmıştı o kadar. Etrafına daire şeklinde dizilip diz çökmüş dervişler evhamla birbirlerine bakınırlarken şeyhin derin, mırıldanır gibi sesi yeniden duyuldu: *“Doğrusu Rabbimizin şanı çok yücedir; ne bir eş edinmiştir, ne de bir çocuk.”* (Cin, 3)

Zemindeki titreme şimdi daha belirgin bir hâl almıştı. Boğuk bir uğultu zikirhaneyi doldurduğunda eller yüreklere gitti ve salât ü selam ile şahadet getirildi. Şeyh çekinmeden, daha yüksek sesle

okudu mübareği... Okudukça sanki toprak kabardı, çatırdadı, azgın bir kısrak olup râkibini üzerinden atmaya yeltendi.

“Ateş,” demişlerdi ellerindeki, kâfirden zuhur eden varlığı evvelce yakıp kül etmeye çalıştıklarında... “Ateş, ateşe ne etsin? Ateşi ya toprak öldürür, ya su söndürür. Toprağın dile geleni ise âdemoğlu... Ateşi su gibi berrak Hakk kelamıyla küle döndürmek icap eder.”

Şeyh hiddetle devam etti kıraatine. Zikirhane, İblis’in zürriyetinden gelenlerin habis varlığıyla kararıp sarsıldı âdeta. Son ayet de dilden dökülünce kulakları sağır eden bir sesle sanki gökkubbe üzerlerine yıkıldı. Dervişler, ümüklerine dünyanın yükü binmiş gibi eziliyorlar, boğuluyorlar, kıvranıyorlardı. Elleri ayakları buz kesmişti. Titreyerek kendilerinden geçtiklerinde pek çoğu ancak lisan-ı kalb ile şahadet getirebilmişti.

Belki de istediğini alan o melun varlık böylelikle ikiye ayrıldı ve İsrâfil’in Sur’unu andıran delirtici ses kesiliverdi. O zaman açtı Şeyh ilk kez gözlerini. Biliyordu ama yine de gördükleri karşısında dehşete düştü; bir kendisi bir de dervişlerden ikisi kalmıştı hayatta. Hasırın üzerine kaskatı yığılıp kalan diğer dervişlerin yüzlerine, gözleri dolarak baktı. Şahadet şerbeti demek böyle güzelleştirirdi suretleri.

Uzun kış gecelerinin o puslu ve kesafeti kurşuniye çalan havasından istifade etmeyi aklına koyan kopuklar birbiri ardına yol kestikçe sokaklar çetin mücadelelere şahit oluyordu. Kimi garibanı koruyan o kara gölgeyi, yani siyahlara bürünmüş, in mi cin mi, ne olduğu bilinmeyen varlığı gördüğünde tabanları yağladığı gibi kaçıyor; kimi ise, “belki paçayı kurtarırım, yürütüklerim de yanına kâr kalır” diye düşündüklerinden olsa gerek,

enselenmeden evvel son ana kadar bekleyip şansını zorluyordu. Fakat her halükârda garibana eza veren, mesela yatsı namazı için gittikleri camiden çıkıp evlerine yollanmış beylerin korkudan ödünü patlatıp şalvarlar içerisindeki bacakları tir tir titreten ve kuşaklara sıkıştırılmış keselerde ne var ne yoksa alıp götüren zorbalara muhakkak yakalanıyor, sancağı muhafaza eden kara gölgenin hışmından nasiplerini alıyorlardı.

Kara gölge o gece de vazife başındaydı. Zengin yahut fakir, dar yahut geniş demeden sancağın her bir sokağını ayrı ayrı dolaşiyor, müdahale edilecek bir vukuat olup olmadığını kolaçan ediyordu. Nihayet beklediği işareti aldı; pusuda bekleyen bir kediye bile teyakkuza geçiremeyecek kadar hafif bir feryat duymasıyla dikkat kesildi, sesin yükseldiği sokağa doğru koşmaya başladı.

Kara gölge için sokakların çıktığı mevkiler birer hudut değildi; bir sıçrayışta en yüksek konağın damına bile çıkabiliyor, korkusuzca kendini aşağıya attığı gibi sokağa iniyordu. Seri hareketleri ise hasmını yıldırmaya yetiyordu. Yine de o geceki rakibi pes edecek gibi durmuyordu. Adam, kara gölgenin yaklaştığını görmesine rağmen kılını dahi kıpırdatmamış, yakasına yapıştığı beyfendiyi bırakıp kaçmak şöyle dursun, teyakkuza dahi geçmemişti. Kendisine, daha doğrusu meşe dalları misali kuvvetli kollarına, heyula gibi cüssesine ziyadesiyle itimat ediyor olmalıydı. Doğrusu haksız da değildi. O cüsse kimde olsa, korkmadan her istediğini yapardı.

Kara gölgenin sıçrayıp yere inmesiyle mağdurun yakasındaki eller gevşedi, zavallı adam bir kenara itilip savruldu. Adamcağız düştüğü yerden kalkarken kuşağındaki keseyi teftiş etmiş, yüzünde rahatlamamanın verdiği ifadeyle karanlığa doğru koşmuştu. Altınlar yerli yerinde durduğuna göre zorbanın gözü kesede değildi anlaşılana... Evet, asıl niyeti kara gölgeyi çağırma idi:

Çağırıp işini bitirmek, yankesicilikten kazandığı ekmeğine mani olan belayı def etmek...

Kara gölge yankesicinin iki kulaç ötesinde, hem kendini müdafaa edebileceği, hem de hücum edebileceği bir mesafeye geçti. Ay ışığı ile aydınlanan sokakta donuk donuk parlayan bir metal çabucak görünüp kayboldu. Keskin bir ustura yahut yeni bilenmiş bir hançer kara gölgeye doğru savrulmuş, fakat müdahale boşa gitmişti. Çünkü kara gölge çoktan zorbanın arkasına geçmişti bile.

Yine de yankesici pes edecek türden biri değildi. Biraz sinirlenmiş, sığıntı dışlarının arasından hafif bir küfür savurmuş, ama yine de kendine hâkim olmuştu. Çünkü bu sefer işini bitirmeyi ikrar eylemişti. Geçen sefer avuçlarının arasından kaçan küçük serveti aklına getirdi ve daha bir hırsla saldırdı. İkinci, üçüncü ve dördüncü hamleleri de boşa gidince, sinirden deliye dönüp avazı çıktığı kadar bağırdı.

Yankesici, kendi lehine olacak bu durumu değerlendirememişti ama kara gölge ne zaman ona yaklaşmaya kalksa çevikliğiyle sıyrılmayı ve kendini müdafaa etmeyi bilmişti. Çünkü yegâne silahı, sağ elinde sıkı sıkıya tuttuğu hançeri değildi. Sahip olduğu hırs, teslim olmasına mani oluyordu. İşte bu sebeple kara gölgenin suratında, ancak er meydanında bir türlü yenilemeyen pehlivanlarda görülebilecek bir bıkkınlık peyda olmuştu.

Kara gölge hata etmişti. Bir anlık tereddüdün bedelini, beline doğru savrulan hançerin açtığı kesik ile ödemişti. Artık daha dikkatli olmalıydı. Kabiliyetini zorbaya karşı kullanabilmek için evvela ona dokunmalıydı. Sonra onu da diğerleri gibi perişan edene kadar yükseğe çıkardığı gibi aşağıya indirir, en sonunda da bir minarenin şerefesine bırakıp gözden kaybolabilirdi. Fakat önce ona dokunmalıydı.

Belindeki kesikten hafifçe kan sızdığını hissetmişti. Bu, kesğin fazla derin olmadığına delalet ediyordu. Yarası yine de sızlıyor, alev alev yanıyordu. Aklını acıdan uzaklaştırmaya çalışarak üzerine doğru yürüyen zorbadan bir sıçrayışta uzaklaşıp adamın arkasındaki alçak evlerden birinin damına çıktı ve saklanarak kenara kadar geldi. Zorba, etrafına bakınıp damları kolaçan ederken kara gölge arkasına indi ve hazırlıksız yakalanan adamın koluna dokunuverdi.

Göz açıp kapayana kadar bir minarenin şerefesine çıkmışlardı. Zorba, mücadelenin bittiğini anlamıştı, çünkü minareden şerefeye çıkılan kapılar hep kilitli olurdu. Demek ki müezzin sabah ezanı için gelene kadar da buradan kurtulma ihtimali yoktu. Üstelik minarelerde iflahı kesilmiş yankesiciler bulmaya alışan müezzinler ne yapacaklarını çok iyi bilirdi. Minareye tırmanan basamaklarda bu iş için urgan bulundurmamak âdet olduğundan beri zorbalara müdahalede sıkıntı yaşanmıyordu. Zaten sabaha kadar küçücük yerde büzülüp beklemekten ayakları uyuşmuş, mevsim kış ise soğuktan donmaya meyletmiş, yaz ise sivrisineklerden nasibini almış serseri taifesinin neferlerini yakalamak, bir müezzin için bile zor olmuyordu. Elleri kolları bağlanan edepsizler doğruca kadıya götürülüyordu.

Adam akıbetini anlamıştı ama yine de pes etmeye hiç niyetli değildi. Hançerini düşürdüğü için elleriyle mücadele etmek mecburiyetindeydi, şansını sonuna kadar zorlamak istiyordu. İş artık inada binmişti. Kara gölgenin üzerine bir kez daha atılıp onu köşeye kıştırdığında şaşırıp kaldı; ellerinin arasındaki varlık nasıl da çelimsizdi... Kara gölge, vücudunu kaplayan siyah çarşaftan dolayı heybetli görünüyor olmalıydı. Ona dokunduğunda hissettiği ince kemikler sancağın muhafızına nasıl ait olabilirdi ki?

Kara gölge kendisine dokunulmasından hazzetmemişti. Sırtı minareye yaslanmış, omuzlarından, kemikleri kırılacakmış gibi

bastırılmış vaziyette olmasına rağmen kabiliyetini kullanarak yükseldi. İşte o zaman zorba ile göz göze geldiler. Adam hâlâ onun omuzlarını tutuyordu. Bırakırsa düşeceğini bilmesine rağmen tek eliyle kara gölgenin koluna sımsıkı yapıştı ve diğer eliyle bir çırpıda kara gölgenin suratını saran peçeyi açtı.

Adam kara gölgenin hüviyetini öğrenmişti. Suratındaki öylesine dehşetli, öylesine şaşkın ifade, onca yüksekte düşüp parçalanmasına rağmen mevcudiyetini koruyordu.

Arnavut kaldırımli daracık sokakta titreşen kedileri aydınlatan kandil, konakların pencerelerinden süzülen ışıklarla daha bir fersiz duruyordu. Kim bilir kaç kandille aydınlanan konaklar, gelinlik kızlar gibi bembeyaz çehreleriyle sokağın iki yanında boy gösteriyorlardı.

Etrafın bu boş ve loş halini fırsat bilen bir gölge, damdan dama atlayıp bir çırpıda yere indikten sonra duvar diplerinden sinsice süzülerek doğruca Germiyan Sancağı'nın eşraf-ı a'yanından Mollaoğlu Ali Paşa'nın konağının kapısına yaslandı. Üç beş nefes alımı sonra kapı sessizce açıldı ve kara gölge âdeta kopyu bir neft gibi kapıdan içeriye akıp kayboldu.

Ali Paşa'nın konağı o akşam da meşk nağmeleriyle dolup taşıyordu. Sancağın sayılı hattatlarından, ince bir sanat zevkini haiz Ali Paşa, musikiye derin bir muhabbet besliyor, hemen her akşam dostlarıyla beraber ruhi gıdasını alıyordu.

Aslen Konstantiniyeli olan Ali Paşa, Germiyan Sancağı'na yirmi yaşındayken Saray tarafından vazifelenilerek gelmişti. Babası Molla Ziya Bey, kendisini daha altı yaşındayken hattatlık ilminin pîri sayılan Koca Mahfuz Hazretleri'nin yanına vermiş, 'eti senin, kemiği benim' diyerek oğlunun bu ilmi almasını sağlamıştı. Ali Paşa kısa zamanda yaşından beklenmeyecek eşsiz

eserler vermeye başlayınca hakiki bir cevher olduğu anlaşılmıştı. Koca Mahfuz Hazretleri iyice yaşlanıp ölüme an be an yaklaştığı günlerde ilmini emanet edebileceği bir hattat yetiştirdiği için huzur duymuştu.

Böylelikle Ali Paşa on beş yaşında üstat oldu ve henüz birkaç ay evvel ahirete intikal eden hocasından aldığı icazetle talebe yetiştirmeye başladı. Namı kısa sürede Saray'da da duyulunca, kendisi de büyük bir hattat olan Sultan İkinci Mahmud Hazretleri'nin emr-i âlileri ile talebelerini başka üstatlara bırakarak saray kütüphanesindeki nadide eserleri çoğaltmaya başladı. O dönemde babasını kaybeden Ali Paşa, derin teessürünün tesiri ile kendini yaptığı işe adadı ve insanoğlunun elinden çıkabilecek en müthiş eserlere imza attı.

Artık Konstantiniye'de işi bitmişti. Böylece şehzadelerin talim gördüğü vilayet olan Germiyan'a tayin edildi, Germiyan Sancağı'nın zamanın tesirine mağlup olan nadide eserlerini çoğaltıp lâyemût eyleyecekti.

Germiyan'a gelirken, validesi Kafiye Hanım'la, babasının pek yerinde bir tespitle 'bu oğlandan adam olmaz' diyerek kendisine emanet ettiği dört yaş küçük kardeşi Halid Bey'i de getirmişti. Nitekim Halid Bey tam da babasının dediği gibi beceriksiz, gamsız, hayalperest ve şımarık bir adam olup çıkacaktı.

Kafiye Hanım Germiyan'ın havasına ve şifalı sularına hayran kalmıştı. Birkaç ay içerisinde, evvelden beri muzdarip olduğu romatizma illetinden kurtulunca iyice keyiflenmişti. Böylelikle bir yandan Ali Paşa'ya uygun bir kız bakılmaya, bir yandan da koca bir konak inşa ettirilmeye başlandı. İnşaat biter bitmez konağa gelin gelen Suzan Hanım da Ali Paşa'nın yaptırdığı konağa hayran olmuştu. Üstelik kendisi Germiyan'ın sayılı tüccarlarından birinin kızıydı ve saray yavrusu misali bir konakta büyümüştü.

Ali Paşa'nın, her köşesiyle bizzat ilgilenerek yaptırdığı konağı görenler, onun ne denli ince ruhlu ve hisli bir insan olduğunu hemen anlıyorlardı. Üç katlı olarak inşa edilmiş olan Mollaoğlu Ali Paşa Konağı daha ilk bakışta insanı cezbediyordu. İkinci katın cumbasını destekleyen payandalar en mahir ustalar tarafından oya gibi işlenmiş, iki kanatlı koca giriş kapısı ise yoldan geçeni konağa buyur etme vazifesini hakkıyla eda etsin diye künde-kârî işiyle bezenmişti. Senede iki defa yenilenen kireç sıva ise her daim inci beyazlığındaydı.

Konağın o cânım kapısından girilip de taşlıktan birinci kata, her basamağı ayrı itina ile işlenmiş merdivenlerden çıkıldığında koskoca bir mâbeyin karşılıyordu insanı. Yarımşar kulaç genişliğinde ve birer adam boyu yüksekliğinde üç pencerenin yan yana durduğu mabeynin solundaki kapıdan hareme, sağındaki kapıdan ise selamlığa geçiliyordu.

Konakların mabeyinlerinde fazla vakit geçirilmeyeceği için buralar ekseriyetle sade döşenirdi. Fakat Ali Paşa, konağa gelen misafirlerine göz ziyafeti çektirmek istediğinden olsa gerek, burayı da nadide eşyalarla donatmıştı. Yerdeki halıdan duvarlardaki çini tablolarla, ortada kalan pencerenin iki yanındaki ceviz konsollardan harem ve selamlığın oya gibi işlenmiş kapılarına kadar her eşya ayrı güzellikteydi. Ceviz konsolların üzerine yerleştirilen minyatür sanatı ile bezenmiş iki narin vazounun halıdaki motif ve renklerle teşkil ettiği ahenk ise dikkate şayan idi.

Mollaoğlu Ali Paşa Konağı'nın selamlığında hamam yoktu. Ali Paşa bunu hususiyetle ifade edip hamam yapılmamasını istemişti. Çünkü Germiyan'ın sıcak memba suları o kadar bol ve şifalıydı ki, selamlıktaki hamama hiç gerek yoktu. Üstelik konak, sancağın en meşhur hamamlarından biri olan Balıklı Hamamı'na çok yakındı.

Selamlıkta iki sofa ve bir de küçük oda vardı. Ali Paşa bu küçük odayı kendine çalışma odası olarak tanzim ettirmişti. Bu odanın

penceresinden görünen Hisar Kalesi'ni temaşa ederek çalışmak, şiir yazmak ve kitap okumak Ali Paşa'ya tarifi imkânsız bir huzur veriyordu. Selamlığın sofası ise Çinili Sofa diye biliniyordu, duvarlar ile orta kısımdaki küçük şadırvan çinilerle bezenmişti. Ali Paşa, sofadaki şadırvan yapılırken burada musiki dinleyeceği günleri hayal etmiş, neyin o eşsiz sesiyle birleşecek su sesinin insana büyük bir huzur vereceğini düşünmüştü. Nitekim kısa zamanda, musiki dinleyeceği günler geldiğinde, tüm dostlarından bu fikrine övgüler yağacaktı.

Selamlığın diğer sofası yemek salonu olarak kullanılıyordu. Buradaki halılar, kırmızı kiraz ağacından yapılmış yemek mobilyaları, konsollar, duvarlardaki tablolar ve Molla Ziya Bey'in dedesinden kalma dolaplı saat, Kafiye Hanım tarafından tertip edildiği için bu sofaya Kafiye Sultan Sofası deniliyordu. Konak içerisinde de olsa bir yerlere isminin verilmiş olması Kafiye Sultan'ı pek memnun etmişti. Her zamanki mağrur halini bozamayacağından belli etmemişti ama bir kaşı yukarı kalkıp, dudaklarının kenarında bir şeyi tasvip ettiği zamanlarda zuhur eden o çizgiler belirince memnuniyeti anlaşılmıştı.

Harem dairesi ise daha genişti. Tek sofalı olmasına rağmen selamlıktan ayrı olarak üç küçük odası ve bir hamamı vardı. Odalardan biri dikiş nakış için, diğeri yıkanıp kurutulan mefruşat ve çamaşırın kömürlü ütü ile ütülenip katlanması için kullanılırdı. Bir diğerinde ise konak hanımları misafir olmadığında pencere kenarındaki sedire oturur, kahve içip hasbihâl eder, konak efradınca oturulup yemek yenirdi. Konaktaki mangallara köz taşınan ocaklık da haremdeydi. Bu haliyle harem, selamlığın neredeyse iki misli büyüklüğündeydi.

Konağın harem dairesi, Ali Paşa'nın musiki toplantılarına gelen muteber dostlarının hanımları ile dolup taşardı. Beyinin Ali Paşa'nın konağına gideceğini duyan her hanım, çarşafını

üzerine geçirdiği gibi soluğu zevcinin yanında alırdı. Hele hele uzun kış gecelerinde evde kalmak yerine Ali Paşa'nın zevcesi Suzan Hanım ve küçük eltisi Nadide Hanımların konağında kahve içip kestane yemek gibisi yoktu. Hanımlar koca konakta duyulma endişesi hissetmeden rahat rahat gülmeye eğlenmeye bayılıyorlardı. Bir de Suzan Hanım udu eline alıp tıngırdatmaya başlarsa tamamdı, hiçbir kadında dökülmedik tek kurt kalmazdı.

Yaradan'ın, izdivaçlarının ancak altıncı yılında kendilerine bahşettiği, Ali Paşa ve Suzan Hanım'ın tek evladı Nagehan, haremin kapısında belirdi. Bir müddet durup izledi göbek atan kadınları, kaygısız hallerine gülmeden edemedi. Gerdan kırmalar, parmak şaklatmalar, omuz titretmeler büyük bir huşu içerisinde eda ediliyordu. Sürmeler çekilmiş baygın gözlerin önünde, kelebekler misali uçuşan kınalı ellerin şıkırdamasının yaşı geçmiş hanımlara yakışmadığını, hatta bu halleriyle pek acayip göründüklerini düşünen genç kız, âdet yerini bulsun diye neşelenmiş görünüp misafirleri tek tek selamladıktan sonra üst kata çıkıp odasına gitti.

Kadınların Nagehan'ın arkasından fısır fısır konuşmaları pek de acayip değildi. Gelinlik yaşa gelmiş kız tam istenildiği dolgunlukta olmasa da yay gibi karakaşlı, sürmeli gözlü, Karahisar mermeri gibi bembeyaz tenli ve inci dişliydi. Gülfidanı gibi kısa boylu oluşu, rahat ettirilip ballı kaymaklı yedirilirse çabucak kilo alacağına işaretledi ki bu durum, Nagehan'ın zayıf oluşundan dolayı kıl payı kaçırdığı "tam istenen gelinlik kız" sınıfına girmesini sağlıyordu. Suzan Hanım güya belli etmeden kendi aralarında konuşan hanımlara bakıp tebessüm etti ve udun tellerine daha bir neşeli vurdu. Kızına hayırlı bir kısmet çıkması pek yakındı.

Nagehan, Halid Amcasının kendisinden bir yaş büyük zevcesi kara kuru, asabi mizaçlı, asık suratlı Nadide Hanım'ı, konak

efradının yatak odalarının bulunduğu üçüncü katın sahanlığında görünce gülümseyip selam verdi. Kadının çehresinde tuhaf bir çarpılma misali kendini gösteren yapmacık tebessümü yadırgamamak mümkün değildi. Kadınlar haremde eğlenirken onun aralarında olmaması da bu “gülmeği bilmezliğinden” kaynaklanıyordu. Yengesi oldu olası sevmezdi böyle eğlenceleri. Fakat konağın büyük hanımı, Nagehan ve amcaoğulları Nihat ile Kemal’in babaanneleri Kafiye Hanım, nam-ı diğer Kafiye Sultan, küçük gelini Nadide’nin bu huyuna pek bayılırdı. Ona göre Osmanlı kadını ağır olmalıydı. Oynak ve neşeli gelini Suzan’da talihi gülmemiş olsa da, Allah Nadide’yi göndererek ödüllendirmişti kendisini.

Zaten Kafiye Sultan, Nadide Hanım’ı araya araya bulmuştu. Suzan Hanım’ın aceleye geldiğini düşündüğünden küçük oğluna kız bakarken kılı kırk yarmış, çöpçatanlara, aradığı meziyetlerden biri bile eksik olursa avuçlarını yalayacaklarını ima ederek işini sağlama almıştı. Suzan Hanım’ın böyle neşeli ve gamsız olduğunu öğrendikten sonra caymak istemişti ama kızın udî olduğunu ve bülbül gibi sesinin kadınlar arasında nam saldığını öğrenen Ali Paşa daha görmeden âşık olunca iş işten geçmişti. Kafiye Sultan’ın bu kez yaş tahtaya basmaya hiç niyeti yoktu. Bu yüzden küçük oğluna alacağı kızda aradığı vasıfları bilhassa belirtmişti. Gelin hanım oturaklı olacak, az konuşacak, Suzan Hanım gibi pamuk tenli değil biraz esmer olacak, konaklı olacak, okuryazar olduğu gibi dikiş nakış da bilecek, güzel kahve pişirecek, tetikte, atik ve dakik olacak, bir de uçarı oğlunu eve bağlaması için oğlundan bir yaş büyük olacaktı... Çöpçatanlar böyle meziyetlere sahip bir kızın o yaşa kadar evde durmayacağını, muhakkak bir nasibi çıkmış olacağını söyleseler de Kafiye Hanım arzusunda diretmiş, bir de kızı bulacak çöpçatana fazladan üç burgulu bilezik vaat edince hummalı aramalar başladı, sancağın dört bir yanında kız avına çıkıldı. Maalesef aranan şartları taşıyan kızlar çoktan

evlendiğinden herhangi bir müjdeyle dönen olmadı; ta ki birkaç hafta sonra çöpçatan kadınlardan biri sevine sevine gelip de Kafiye Hanım'ın yüzünü güldürünceye dek. Tam aradıkları gibi bir kız bulmuşlardı; fakat bu kızın bir kusuru vardı, o da pek güzel olmaması... Eh, Kafiye Sultan kız güzel olacak diye şart koşmamıştı ki...

Birkaç gün sonra konu komşu hanımlarla kız görmeye gidildi. Kızın mahir olup olmadığı içilen kahvelerle tetkik edilip yürürken aksamadığından emin olundu, bir bahaneyle konuşturulup kekeme olmadığı anlaşıldı ve görünmeyen kusurlarının tespiti için hamam günü belirlenip gelindi. Kafiye Hanım gelini pek beğenmişti. Kız, adı gibi "nadide" idi. Çirkinse çirkindi, o kadar kusur kadı kızında da olurdu.

Kız istemeyi takip eden günlerde tatbik edilen muamelât Kafiye Hanım'ı canından bezdirse de gıkını çıkarmadan her denileni yaptı. Germiyan'ın yabancıları olduklarından âdetlerini bilmiyordu. Sular seller gibi para harcarken Suzan'ı bedavaya aldığı fark etti. Aslında bedavaya gelecek kız da değildi ya, kısmet işte...

Velhasıl küçük oğlunu da baş göz edince Kafiye Hanım rahata erdi ve torun beklemeye koyuldu. Çünkü Suzan, dört buçuk senedir döl tutmamıştı. Kafiye Hanım, torun hasretiyle geçen altı senenin ardından iki toruna birden sahip olacağını nereden bilebilirdi ki?

Nagehan odasına girdiğinde dadısı mangalda kızaran meşe közlerinin sıcakıyla kaynayıp buhar salmakta olan güğümlerin üzerine nemli havluları yerleştirmekteydi. Kızcağzın yara içindeki vücudunu gül ve zencefil yağıyla ovaladı. Daha sonra kendi yetiştirdiği, şekil olarak ağı otuyla tıpatıp aynı olan, yenilirse müşhil, haricen tatbik edilirse merhem vazifesi gören mi'de-